
Prezentare interimară: probleme importante de gospodărire a apelor în bazinul hidrografic al Dunării

icpdr iksd

International
Commission
for the Protection
of the Danube River

Internationale
Kommission
zum Schutz
der Donau

Prezentare generală preliminară cu privire la Problemele importante de gospodărire a apelor pentru îndeplinirea cerințelor Articolului 14 al Directivei Cadru Apă referitoare la informarea și consultarea publicului pentru pregătirea celui de-al doilea Plan de Management al Bazinului Hidrografic al Dunării pentru perioada de implementare 2015-2021

Imprint

Published by:

ICPDR – International Commission for the Protection of the Danube River

© ICPDR 2013

Contact

ICPDR Secretariat

Vienna International Centre / D0412

P.O. Box 500 / 1400 Vienna / Austria

T: +43 (1) 26060-5738 / F: +43 (1) 26060-5895

icpdr@unvienna.org / www.icpdr.org

Cuprins

1	Introducere	1
2	Scopul și obiectivul documentului	1
3	Aspecte generale și de interes comun	2
3.1	Corelația între nivelul bazinal, nivelul național/sub-bazinal și nivelul de sub-unitate	2
3.2	Perspective pe termen lung și obiective de management	4
3.3	Abordări la nivel de bazin hidrografic	4
3.4	Programe comune de măsuri (JPM)	4
3.5	Aspecte financiare	5
3.6	Alte activități importante și probleme emergente	6
4	Aspecte importante privind gospodărirea apelor	9
4.1	Ape de suprafață	9
4.1.1	Poluarea organică	10
4.1.2	Poluarea cu nutrienți	11
4.1.3	Poluarea cu substanțe periculoase	12
4.1.4	Alterări hidromorfologice	13
4.2	Ape subterane	16
4.2.1	Alterarea calității apelor subterane	16
4.2.2	Alterarea cantității apelor subterane	17
5	Perspectivă	17

Lista acronime

BAP	Best Agricultural Practice/Cele mai bune practici în agricultură
BAT	Best Available Techniques/Cele mai avansate tehnici disponibile
CAP	EU Common Agricultural Policy/Politica agricolă comună a UE
DBA	Danube Basin Analysis/Analiza bazinului Dunării
DFRM Plan	Danube Flood Risk Management Plan/Planul de management al riscului la inundații
DRB	Danube River Basin/Bazinul hidrografic al Dunării
DRBD	Danube River Basin District/Districtul hidrografic al Dunării
DRBM Plan	Danube River Basin District Management Plan /Planul de Management al districtului hidrografic al Dunării
DRPC	Danube River Protection Convention /Convenția pentru Protecția Fluviului Dunărea
DSTF	Danube Sturgeon Task Force/ Grupul de acțiune pentru sturioni de la nivelul Dunării
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development /Banca europeană pentru reconstrucție și dezvoltare
EG	Expert Group/Grup de experți
EIA	Environmental Impact Assessment/ Evaluarea impactului asupra mediului
EIB	European Investment Bank /Banca europeană pentru investiții
EQSD	EU Directive on Environmental Quality Standards 2008/105/EC/ Directiva UE privind Standardele de calitate a mediului 2008/105/EC
EU MS	European Union Member States/State Membre ale UE
EUSDR	EU Strategy for the Danube Region/ Strategie UE pentru regiunea Dunării
FD	EU Floods Directive 2007/60/EC/Directiva Inundații 2007/60/EC
GEP	Good Ecological Potential/Potențial ecologic bun
GES	Good Ecological Status/Stare ecologică bună
HMWB	Heavily Modified Water Body /Corp de apă puternic modificat
IAS	Invasive Alien Species/Specii invazive
ICPDR	International Commission for the Protection of the Danube River/ Comisia Internațională pentru protecția fluviului Dunărea
IED	EU Industrial Emissions Directive 2010/75/EU/ Directiva UE privind emisiile industriale 2010/75/EU
IFI	International Financial Institutions/Instituții financiare internaționale
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control Directive 2008/1/EC/Directiva privind controlul integrat al poluării 2008/1/EC
JDS	Joint Danube Survey/Programul comun de supraveghere a Dunării
JPM	Joint Programme of Measures/Programul Comun de Măsuri
MSFD	EU Marine Strategy Framework Directive 2008/56/EC-/Directiva Cadru privind Strategia mediului marin 2008/56/EC
ND	EU Nitrates Directive 91/676/EC/ Directiva Nitrati 91/676/EC
PE	Population equivalent/Populație echivalentă
RBM	River Basin Management/Managementul bazinului hidrografic
SEA	Strategic Environmental Assessment /Evaluarea strategică de mediu

SSD	EU Sewage Sludge Directive 86/278/EC/Directiva privind nămolurile - Directiva 86/278 privind protecția mediului, în special a solurilor, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură
SWMI	Significant Water Management Issue/Probleme semnificative de gospodărirea apelor
UWWTD	EU Urban Wastewater Treatment Directive 91/271/EC/Directiva privind epurarea apelor uzate 91/271/EC
UWWTP	Urban Wastewater Treatment Plant/Stație de epurare orășenească
WFD	EU Water Framework Directive 2000/60/EC/Directiva Cadru privind Apa 2000/60/EC

1 Introducere

Dezvoltarea durabilă a Bazinului Hidrografic Dunărea necesită cooperarea între țările care împart cel mai internațional bazin hidrografic din lume. Convenția pentru Protecția fluviului Dunărea și Declarația privind Dunărea 2010 reprezintă atât cadrul legal cât și cel politic pentru cooperarea și managementul transfrontalier al apelor. Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea, înființată sub egida DRPC, este platforma de coordonare ce abordează probleme multilaterale și bazinale la nivel integrativ (la nivel bazinal).

Directiva Cadru Apă specifică etapele necesare pentru prevenirea deteriorării și îmbunătățirea stării apelor prin promovarea utilizării durabile a apei. Dunărea și afluenții săi, apele tranzitorii, lacurile, apele costiere și apele subterane alcătuiesc Bazinul Hidrografic al Fluviului Dunărea. Când a fost adoptată Directiva Cadru Apă în 2000, toate țările, cooperând sub îndrumarea DRPC-inclusiv statele care nu erau membre UE, au decis să depună toate eforturile pentru a implementa Directiva Cadru Apă în întregul bazin hidrografic.

Începând cu anul 2000 au fost parcurse următoarele etape majore în DRBD privind implementarea Directivei Cadru Apă:

- 2004 – Realizarea primului raport de analiză a bazinului Dunărea, ce înglobează, printre altele, informații relevante privind principalele presiuni și impacturi asupra apei
- 2006 – Raport rezumativ privind programele de monitorizare din DRBD
- 2007 – Prezentare generală provizorie privind problemele importante de gospodărirea apelor din DRBD, care sunt principalele presiuni ce necesită a fi abordate la nivel de bazin hidrografic al Dunării
- 2009 – Adoptarea primului plan de management al bazinului hidrografic Dunărea, ce oferă o analiză actualizată a principalelor presiuni, informații provenite de la programele de monitorizare privind starea apelor, incluzând un program comun de măsuri pentru a îmbunătăți starea apelor până în 2015
- 2012 – Raport provizoriu privind progresul implementării programului comun de măsuri

Ca un prim pas în pregătirea celui de-al doilea ciclu de management al bazinului hidrografic, acoperind o perioadă de 6 ani (din 2015 până în 2021), în decembrie 2012 au fost adoptate un calendar, un program de lucru și o declarație privind măsurile consultative pentru dezvoltarea/elaborarea celui de-al doilea plan DRBM și au fost publicate pentru consultarea publică.

Această prezentare generală provizorie actualizată privind aspecte importante referitoare la gospodărirea apelor din DRBD a fost elaborată la finalul lui 2013, ca o etapă pentru realizarea celui de-al doilea plan DRBM până în decembrie 2015. Acest document este disponibil publicului, permițând comentarii în scris pentru a asigura implicarea activă și consultarea.

2 Scopul și obiectivul documentului

Prima prezentare generală provizorie referitoare la aspectele privind gospodărirea apelor din 2007 și primul plan DRBM din 2009 subliniază următoarele aspecte importante privind gospodărirea apelor identificate în cadrul ICPDR pentru DRBD care afectează în mod direct sau indirect starea apelor de suprafață și a apelor subterane transfrontaliere:

- Poluarea cu substanțe organice
- Poluarea cu nutrienți
- Poluarea cu substanțe periculoase
- Alterări hidromorfologice

Aceste SWMI (probleme semnificative privind gospodărirea apelor) au fost obținute pe baza cerințelor Directivei Cadru Apă și se referă în principal la aspecte calitative. Pentru corpurile de apă subterană transfrontalieră, sunt abordate atât probleme calitative cât și cantitative.

Scopul acestui document este de a oferi o imagine provizorie de ansamblu actualizată referitoare la aspecte privind gospodărirea apelor din DRBD ce trebuie abordate în cel de-al doilea plan DRBD. Mai mult, documentul prezintă etapele realizării și progresul obținut pe diferite tematici relevante pentru managementul bazinului hidrografic al Dunării la scară largă. Aceste tematici includ managementul sedimentelor, adaptarea la schimbările climatice, deficitul de apă și seceta, specii invazive și problema sturionilor din Dunăre.

Prin urmare, acest document actualizat privind problemele de gospodărire a apelor este axat pe progresul și schimbările intervenite din momentul elaborării primului document SWMI din 2007, luând deasemenea în considerare constatările din Raportul provizoriu privind implementarea raportului JPM din 2012 și are ca scop sprijinirea dezvoltării unui al doilea Plan DRBM și a unui program de măsuri actualizat până în 2015. Această actualizare sprijină administrarea acestui proces și identificarea acțiunilor necesare pentru a aborda principalele presiuni asupra mediului acvatic al fluviului Dunărea.

Mai mult, integrarea cu alte politici sectoriale este un aspect important în scopul obținerii sinergiilor și evitării potențialelor conflicte. Procesul este în continuă derulare pentru a se intensifica schimbul cu diferite sectoare precum navigația interioară, hidroenergia și agricultura, în afară de eforturile depuse pentru coordonarea dintre sistemul de gospodărire al apelor și managementul durabil al inundațiilor EU Floods Directive 2007/60/EC precum și cu mediul marin și cu Directiva privind Strategia Marină 2008/56 /EC (MSFD) a Mării Negre.

Acest document are rolul de a reflecta progresele în curs de derulare și punctează necesitățile viitoare și cerințele pentru dezvoltarea celui de-al doilea plan DRBM. Sunt abordate problemele de interes comun și aspectele importante privind gospodărirea apelor.

În strânsă legătură cu aceste progrese, țările dezvoltă în continuare strategiile lor naționale și regionale și planurile de management care vor completa cel de-al doilea plan DRBM și acolo unde este necesar, abordează probleme suplimentare referitoare la gospodărirea apelor la un nivel adecvat în concordanță cu principiul subsidiarității.

3 Aspecte generale și de interes comun

Următorul capitol prezintă aspecte generale și de interes comun care sunt relevante pentru managementul DRB la nivel bazinal. Acesta oferă informații la diferite nivele de management și conexiunea dintre ele, descrie abordarea la nivel de bazin hidrografic și definirea viziunilor și obiectivelor de management.

În continuare este oferită o descriere a naturii programului comun de măsuri, pe lângă aspectele financiare precum și o indicație a problemelor emergente, care nu sunt formal definite ca aspecte importante privind gospodărirea apelor la nivelul bazinului hidrografic Dunărea, dar sunt abordate în cadrul ICPDR.

3.1. Interdependența dintre nivelul de bazin, național/sub-bazin și sub-unitate

Planul DRBM și Programele de Măsuri se bazează pe coordonarea la cele 3 nivele:

- ⇒ Partea A: nivel internațional, nivel de district hidrografic;
- ⇒ Partea B: nivel național (gestionat prin intermediul autorităților competente) și/sau sub-bazine coordonate la nivel internațional pentru sub-bazinele selectate (Tisa, Sava, Prut și Delta Dunării);
- ⇒ Partea C: nivel de sub-bazin, definit ca unități de gestionare din cadrul teritoriului național

Informațiile sunt din ce în ce mai detaliate pornind de la Partea A către Partea B și C (vezi Figura 1)

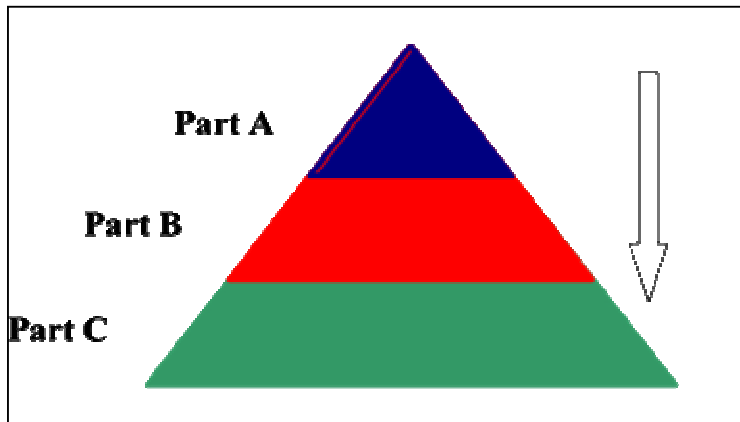

Figura 1: Structura globală a planului DRBM care indică creșterea nivelului de detaliu de la Partea A către Partea B și C

Investigațiile, analizele și cifrele din Planul DRBM pentru nivelul de district internațional (Partea A), sunt concentrate pe:

- Râuri cu suprafața bazinului > 4000 km²
- Lacuri > 100 km²
- Ape tranzitorii și costiere
- Corpuri de apă transfrontaliere de importanță la nivel de bazin

Apele cu bazine și suprafețe mai mici sunt parte ale Planurilor RBM la nivel național și care furnizează o descriere a măsurilor ce trebuie luate în aceste zone.

Conținutul planului DRBM la nivel internațional se bazează pe cifre și acțiuni la nivel național/sub-bazin.

Până în prezent, țările Dunărene au elaborat planuri de management la nivel de sub-bazin pentru râul Sava, în cadrul Comisiei de Bazin al Râului Sava (BA, HR, RS, SI) și Tisa (HU, RO, RS, SK, UA). Aceste planuri au fost elaborate la o rezoluție mare și la un nivel de detaliu comparat cu cel la nivel internațional, pe lângă faptul că au fost abordate și probleme suplimentare. În plus, activitățile de management ale bazinului hidrografic sunt, în prezent, în curs de desfășurare pentru Delta Dunării și Prut.

Mai mult decât atât, au fost stabilite acorduri bilaterale și multinaționale între țări, astfel încât să faciliteze cooperarea transfrontalieră la nivel de bazin (Partea A). La acest nivel, ICPDR are rolul de platformă coordonatoare între diferitele Părți Contractante DRPC. În cazul în care granițele DRBD depășesc frontierele naționale ale țărilor din cadrul DRPC (ex. Italia sau Polonia), este responsabilitatea Părților Contractante DRPC de a găsi o formă corespunzătoare de coordonare cu statele vecine relevante din acest punct de vedere.

3.2. Viziuni pe termen lung și obiective de management

Abordarea la nivel bazinal trebuie să fie complementară planificării și implementării la nivel național - și vice-versa. Pentru a transpune această abordare în practică, au fost definite viziuni și obiective de management la nivel internațional și au fost incluse în primul plan DRBM pentru a ghida țările dunărene spre un țel comun acceptat.

Viziuni și obiective de management au fost elaborate pentru fiecare SWMI și ape subterane. Viziunile sunt bazate pe valori comune și descriu principalele obiective ale DRBD pe termen lung. Respectiv obiective de management descriu etapele către obiectivele de mediu pentru DRBD într-un mod mai explicit.

Statele membre UE sunt obligate să aplice Directiva Cadru Apă ce necesită obiective de mediu mai detaliate la nivelul unui corp de apă. Toate părțile contractante la DRPC s-au angajat să urmeze cerințele Directivei Cadru Apă în mod egal. Viziunile și obiectivele comune de management reflectă abordarea comună pentru toate statele dunărene și sprijină îndeplinirea obiectivelor Directivei Cadru Apă în acest bazin hidrografic european foarte mare, unic și heterogen.

Viziunile acceptate în cadrul primului plan DRBM din 2009 sunt din nou prezentate în capitolul 4 al acestui document. Din moment ce viziunile descriu principalele obiective pentru DRBD pe termen lung, nu se așteaptă a fi necesare actualizări majore pentru cel de-al doilea plan până în 2015.

Obiectivele de management nu sunt încă actualizate pentru acest document. Actualizările vor fi necesare pentru cel de-al doilea plan cu perspectiva pentru 2021 (intervalul de timp la care se referă cel de-al doilea plan DRBM). Pentru această actualizare, progresele în desfășurare pentru implementarea măsurilor, rezultatele actualizării 2013 pentru DBA și ultimele informații, ca de ex evaluarea stării, vor fi luate în considerare.

3.3. Abordarea la nivel de bazin

Planul DRBM urmărește principiile abordării la nivel de bazin internațional și ca valoare adăugată pentru un plan internațional RBM, se au în vedere următoarele:

- Problemele de gospodărire a apelor, care necesită cooperare la nivel bazinal pentru a fi rezolvate, pot fi abordate nu numai de state în mod individual, ci și în comun (ex. Poluarea cu nutrienți a Mării Negre, cu referire în special la apele costiere ca parte a DRBD);
- Coordonarea acțiunilor pot conduce la creșterea eficacității și eficienței politicilor integrate și durabile de management al apelor;
- Schimbul de experiență și informații în scopul întăririi capacităților statelor Dunărene;
- Schimbul de informații privind abordările naționale în scopul evaluărilor consolidate și îmbunătățirii consistenței acestora (ex: metode de prelevare și evaluare, abordări în definirea termenului de “Potențial ecologic bun“, etc);
- Fluxul de informații și comunicare este îmbunătățit (în special pentru avertizări urgente în caz de inundații și accidente);
- Evaluarea în comun a naturii și dimensiunii problemelor transfrontaliere în raport cu apa;
- Asigurarea solidarității între statele care împart același bazin hidrografic.

În același timp, abordarea la nivel de bazin trebuie să aibă în vedere condițiile diferite (ex. Condiții naturale, aspecte socio-economice, dacă statul este membru al EU sau nu), în scopul de a reflecta în mod corect diversitatea din cadrul bazinului.

3.4. Programul de măsuri comun

Un program de măsuri comun actualizat va face parte din cel de-al doilea plan DRBM și se va baza pe acordurile din primul plan DRBM din 2009, pe rezultatele Raportului provizoriu din 2012 privind

implementarea programului de măsuri comun și actualizarea din 2013 a DBA, precum și pe informații actualizate privind evaluarea stării apelor. Programul comun de măsuri, pentru fiecare SWMI va include măsuri importante privind bazinul hidrografic, orientate către viziunile și obiectivele de management acceptate pentru 2021, care vor fi incluse și în cel de-al doilea plan DRBM.

Ca și în trecut, Programul comun de măsuri va fi bazat ferm pe programele naționale de măsuri și se va realiza în coordonare cu acestea. Cu toate acestea, pot fi câteva măsuri individuale care sunt acceptate la nivelul ICPDR și care nu ar fi realizate până la nivelul necesar rezolvării problemelor la nivel de bazin hidrografic, dacă nu sunt luate de comun acord cu ICPDR (ex. Studiu de fezabilitate pentru migrarea sturionilor și a altor pești migratori la Porțile de Fier I și II sau cantitatea de nutrienți deversată în Marea Neagră).

Programul comun de măsuri ar trebui să reprezinte mai mult decât o colecție de măsuri la nivel național. Schimbarea adecvată de la nivel internațional la procesul de planificare la nivel național și la nivel de sub-bazin, și vice-versa, vor asigura crearea Programului comun de măsuri în cea mai eficientă manieră pentru atingerea obiectivelor comune acceptate pentru bazinul hidrografic.

3.5 Probleme financiare

Mecanismele și instrumentele financiare sunt esențiale pentru implementarea Planului DRBM și a JPM. Discuțiile privind acțiunile necesare pentru a asigura finanțările pe termen lung pentru măsurile deja identificate în timpul procesului de planificare, sunt esențiale în asigurarea punerii în aplicare a acestora ca urmare a adoptării celui de-al doilea Plan DRBM.

Ca obiectiv general, ICPDR promovează schimbul de informații privind instrumentele internaționale și europene existente precum și informațiile privind Instituțiile Financiare Internaționale (IFI) pentru a le exploata în modul cel mai eficient.

Instituțiile și mecanismele financiare importante includ:

- Fondurile naționale și angajamentele de finanțare ale statelor;
- Instrumente de finanțare EU, incluzând Politici Agricole Comune, Fonduri de coeziune, Fonduri Structurale și Programe LIFE;
- Împrumuturi de la diferite Instituții Financiare Internaționale (ex: EIB, EBRD; Banca Mondială);
- Politici de tarifyare a apei, aplicarea principiului *poluatorul plătește*;
- Alte surse de finanțare și inițiative, ex: Facilități Globale de Mediu (GEF), Inițiativa pentru Securitate și Mediu (ENVSEC), etc.

Politica europeană de vecinătate va trebui de asemenea, luată în considerare ca sursă financiară importantă. ICPDR a inițiat un dialog cu reprezentanții instituțiilor și programelor financiare în scopul de a facilita și a se asigura că s-au luat toate măsurile necesare de finanțare pentru acțiuni de îmbunătățire a stării apelor. Se propune continuarea acestui dialog pentru a facilita alocarea de fonduri necesare pentru măsurile din al 2-lea plan DRBM și a programului comun de măsuri (JPM).

De asemenea, Strategia EU pentru regiunea Dunărea (EUSDR) asigură cadrul pentru discutarea și promovarea propunerilor de proiecte. ICPDR este activ implicată în acțiunile în curs de desfășurare ale EUSDR și acțiuni comune sunt deja sau ar trebui întreprinse, de exemplu cooperarea în domenii prioritare: 1a (Navigația Interioară), 2 (Energie), 4 (Calitatea Apei), 5 (Riscul de Mediu) și 6 (Biodiversitate).

În cele din urmă, o problemă cheie o reprezintă accesul la finanțare în special pentru proiecte relevante de cercetare la nivel de bazin. Acest aspect este esențial pentru a răspunde la incertitudini și pentru a umple lacunele de cunoștințe existente cu privire la diferite probleme de gospodărire evidențiate în Planul DRBM (exemplu: managementul sedimentelor, specii invazive, adaptarea la schimbările climatice).

3.6 Alte activități importante și probleme emergente

De la momentul adoptării primului plan DRBM din 2009 a fost depus un efort mai intens și au fost investigate subiecte adiționale, pentru a identifica relevanța și importanța acestora la nivel de bazin hidrografic. Acest capitol oferă o prezentare generală a acestor subiecte și o examinare cu privire la situația actuală în ceea ce privește:

- Posibilitatea de a fi formal definită ca o problemă importantă de gospodărire a apei
- Aspecte de integrare în problemele importante de gospodărire a apelor (SWMI) existente
- Identificarea lacunelor și cerințelor viitoare de cercetare

Prin urmare, deși aspectele următoare nu sunt formal definite ca fiind SWMI, sunt deja în curs de desfășurare sau sunt planificate acțiuni pentru a fi discutate la nivel de bazin hidrografic.

Integrarea cu alte sectoare de activitate

Procesul de integrare a managementului bazinului hidrografic cu alte politici câștigă o atenție sporită și este promovat prin Declarația Dunării din 2010 și de asemenea prin UE Blueprint pentru salvagardarea reurselor de apă ale Europei.

Pentru **navigația interioară**, în urma adoptării Declarației Comune privind navigația interioară și sustenabilitatea mediului în bazinul hidrografic al Dunării din 2007, un progres important a fost făcut în direcția stabilirii abordării integrate a planificării pe tot cuprinsul bazinului, în scopul unor proiecte de navigație mai durabile de-a lungul Dunării și râului Sava. În cadrul întâlnirilor anuale, schimbul de experiență privind aplicarea Declarației Comune este partajat cu administrațiile, stakeholderii și grupurile de mediu.

Un proces integrativ privind hidroenergia a fost lansat în 2011 odată cu elaborarea “Raportului evaluativ asupra generării de hidroenergie în bazinul Dunării” și “Principiilor directoare privind dezvoltarea sustenabilă a hidroenergiei în bazinul Dunării”. Principiile directoare subliniază, printre altele, elemente importante privind modul de abordare a hidrocentralelor existente, planificarea strategică pentru noile proiecte de hidroenergie și măsurile de atenuare.

Referitor la agricultură, dialogul între stakeholderi și sectoarele de gospodărire a apelor a fost intensificat în cadrul unor evenimente specifice organizate de ICPDR, antrenând cele mai importante domenii de afaceri și sectorul agricol pentru a dezvolta mai multe mijloace de producție sustenabile.

Mai mult, inundațiile reprezintă o amenințare la siguranța și sănătatea umană. Directiva Inundații 2007/60/CE și programul de acțiune referitor la inundații al ICPDR au stabilit cadrul pentru managementul inundațiilor în DRBD. Măsurile luate pentru protecția împotriva inundațiilor pot afecta starea apelor de suprafață (ex. diguri și poldere) dar pot avea efect sinergetic atât pentru atingerea obiectivelor FD cât și pentru cele ale WFD (ex. Reconectarea zonelor umede adiacente și a zonelor inundabile). Aceste corelații au fost deja indicate în primul plan DRBM și împreună cu implementarea FD, trebuie abordate adecvat pentru o elaborare coordonată a celui de-al doilea plan DRBM și a primului plan de management al riscului la inundații pe Dunăre până în 2015 pentru a asigura cele mai bune soluții posibile.

Dincolo de scopul DRBD, Directiva Cadru privind strategia pentru mediul marin 2008/56/CE are scopul de a proteja mai eficient mediul marin în Europa, cu obiectivul de a obține o stare ecologică bună a apelor marine ale UE până în 2020. De exemplu, acțiunile întreprinse în cadrul DRBD vor reduce poluarea marină din sursele continentale/ de uscat și vor proteja ecosistemele în apele de coastă și tranzitorii ale regiunii Mării Negre. Prin urmare, DCA și MSFD sunt strâns interconectate, ceea ce necesită o coordonare a sarcinilor aferente.

Aceste politici sectoriale sunt corelate cu diferite probleme importante privind gospodărirea apelor. Proiecte de infrastructură (de exemplu navigație, hidroenergia și măsurile de protecție împotriva inundațiilor) sunt de relevanță specifică pentru SWMI de tip "Alterări hidromorfologice", în timp ce producția agricolă și poluarea Mării Negre sunt o problemă specifică pentru SWMI "Poluarea

organică", "Poluarea cu nutrienți" și "Poluarea cu substanțe periculoase" și trebuie să fie abordate în mod corespunzător în cadrul fiecărui SWMI.

Aspecte de calitate și cantitate privind managementul sedimentelor

Primul plan DRBM conturează concluziile privind calea de urmat în ceea ce privește managementul sedimentelor în DRBD și acțiunile care să fie luate în considerare pentru ciclurile de planificare RBM viitoare.

Privitor la calitatea sedimentelor, caracterizarea la nivelul Dunării se bazează în principal pe rezultatele studiilor comune pe Dunăre (JDS-1 și 2). Activitățile de monitorizare au relevat că în timp ce concentrațiile anumitor substanțe (compuși organoclorurași) în faza solidă erau la nivele scăzute, metale grele și hidrocarburi aromatice policiclice au fost găsite ocazional la concentrații crescute care necesită preocupări viitoare. Această problemă este investigată în cadrul JDS3 în 2013 și 2014.

În ceea ce privește cantitatea de sedimente, primul plan DRBM a concluzionat că în prezent balanța sedimentelor în cele mai mari râuri din DRBD poate fi caracterizată ca fiind perturbată sau sever modificată. Prin urmare, ar trebui acordată atenție asigurării continuității sedimentelor (de exemplu, îmbunătățirea barierelor existente și evitarea întreruperilor suplimentare, în timp ce este încă nevoie de o completare a cunoștințelor și sunt necesare investigații suplimentare cu privire la măsurile posibile). Cu toate acestea, disponibilitatea datelor suficiente și fiabile privind transportul sedimentelor este o condiție prealabilă pentru orice decizii viitoare privind managementul sedimentelor în DRBD. Prin urmare, pentru a propune măsuri adecvate pentru îmbunătățirea situației, - o balanță a sedimentelor pentru DRBD - trebuie să fie elaborată și sunt necesare investigații suplimentare pentru a identifica importanța transportului de sedimente la scara bazinului hidrografic al Dunării.

În scopul rezolvării problemelor indicate, date suplimentare privind sedimentele din Dunăre vor fi obținute în cadrul JDS3, unde acțiunile de monitorizare includ de asemenea investigații privind aspecte legate de calitatea și cantitatea sedimentelor. Cu toate acestea, pentru a se obține o imagine completă, este necesară o **activitate internațională de proiect privind managementul sedimentelor**. O propunere de proiect a fost elaborată și transmisă în noiembrie 2011 pentru finanțarea programului de cooperare transnațională din sud-estul Europei SEE dar care în final nu a fost selectată. În prezent, pe baza propunerilor de proiect existente, se lucrează la revizuirea propunerii prin adăugarea cooperării inter-sectoriale (adică hidroenergie, navigație) și împreună cu alți stakeholderi, la un viitor program adecvat de finanțare. Acest lucru va fi realizat într-o strânsă cooperare cu ICPDR, EUSDR și alți potențiali stakeholderi implicați în managementul sedimentelor. Rezultatele proiectului vor fi integrate în ciclurile viitoare RBM.

Specii Invazive

Primul Plan DRBM a subliniat că Bazinul hidrografic al Dunării este foarte vulnerabil la speciile invazive din cauza legăturii acestora cu alte corpuri de apă (Coridorul sudic al speciilor invazive care leaga Marea Neagră de Marea Nordului prin Dunăre/Main/Canalul Rinului). Dunărea este expusă la o colonizare intensivă de specii invazive și la răspândirea acestora atât în nord-vestul cât și sud-estul bazinului.

Rezultatele JDS 2 arată că speciile invazive au devenit o preocupare majoră pentru Dunăre iar clasificarea și analiza lor ulterioară este esențială pentru gospodărirea eficientă a bazinului hidrografic.

Pentru a realiza un consens cu privire la evaluarea prezenței speciilor invazive în Dunăre și pentru a decide dacă starea ecologică a Dunării este cu adevărat impactată în mod semnificativ de neozoa, ICPDR este în curs de elaborare a documentului "Ghid privind speciile invazive ca problemă importantă de gospodărire a apelor" pentru bazinul Dunării. Grupul de experți privind Monitoringul și Evaluarea (MA-EG) din cadrul ICPDR a adoptat o poziție comună prin care grupa speciilor invazive nu ar trebui considerată ca având impact negativ asupra stării ecologice, cu excepția cazului în care o evaluare detaliată ar confirma acest lucru. Prin urmare, grupul de experți MA-EG a recomandat ca în Ghidul ICPDR să fie inclusă o listă a speciilor invazive din Dunăre și să indice impactul acestora asupra biocenozelor (periculos/nu este periculos).

Sunt în curs de desfășurare activități de colectare de date cât mai fiabile și de înaltă calitate cu privire la distribuția noilor taxoni, folosind metodologii de prelevare avansate în DRBD. Acest lucru se va realiza utilizând un format special de colectare a datelor și prin eforturi de monitorizare în cadrul celui de-al 3-lea JDS.

Problematika sturionilor

Sturionii sunt considerați ca specii emblematice pentru DRBD și sunt indicatori de valoare pentru starea apelor și sănătatea ecosistemelor. Cu toate acestea, astăzi sturionii sunt pe cale de dispariție, printre altele din cauza exploatării excesive, comercializării ilegale, întreruperea căilor de migrație, pierderea habitatelor și a zonelor de reproducere cauzate de lucrări hidrotehnice pe râuri. Prin urmare, sunt necesare măsuri urgente pentru a stopa declinul și a preveni dispariția speciilor de sturioni.

Problema a fost deja abordată în cadrul Convenției de la Berna cu adoptarea în 2005 a Planului de Acțiune pentru conservarea sturionilor din bazinul Dunării și în primul plan DRBM 2009, cu măsuri specifice (ex. care vizează calitatea apei și îmbunătățirea condițiilor hidromorfologice). În plus, măsuri suplimentare pentru prevenirea dispariției sturionilor au fost luate la nivel național, de exemplu, în Bulgaria, România, Serbia și recent, în Austria, prin interzicerea capturării acestora.

Aceasta problemă a câștigat în ultimul timp atenția politicianilor în cadrul EUSDR, cu obiective specifice agreate: “pentru a asigura viabilitatea speciilor de sturioni specifice Dunării și a altor specii de pești indigeni până în 2020”. Acționând împreună pentru atingerea acestui obiectiv, DSTF (Danube Sturgeon Task Force) a fost creat în ianuarie 2012, în cadrul Axei prioritare 6 a EUSDR (Biodiversitate), în care diferite organizații din bazinul Dunării (ex. WWF, IAD, ICPDR, reprezentanți ai institutelor naționale de cercetare, ministere și Societatea mondială de conservare a sturionilor) au colaborat pentru această problemă. DSTF își propune să coordoneze și să stimuleze eforturile de conservare a sturionilor în DRBD și Marea Neagră prin promovarea unor acțiuni care sunt subliniate printr-o strategie și un program, elaborate de către acest grup.

ICPDR și-a exprimat sprijinul pentru activitățile de conservare a sturionilor și a dedicat Ziua Dunării 2013 acestei acțiuni, motto-ul fiind “Fii activ pentru sturioni”. Deoarece conservarea sturionilor necesită o serie de măsuri diferite (ex. Acțiuni împotriva pescuitului ilegal și a comerțului cu caviar, creșterea gradului de conștientizare), domeniile de acțiune în care ICPDR poate fi activ vor fi discutate cu DSTF pentru elaborarea celui de-al 2-lea plan DRBM, prin integrarea acestora în programul comun de măsuri și în problemele importante de gospodărire a apelor.

Deficitul de apă și seceta

Se așteaptă ca rolul deficitului de apă și al secetei în managementul bazinului hidrografic să devină mai relevant în timp, acordând-se o atenție sporită schimbărilor climatice. Prin urmare, ICPDR a devenit activ în elaborarea relevanței problemei deficitului de apă și a secetei în Dunăre, care anterior nu a fost abordată în mod sistematic la nivel bazinal, fiind în conformitate cu următorul obiectiv specific convenit în cadrul EUSDR: "pentru a răspunde provocărilor privind deficitul de apă și seceta bazat pe actualizarea în 2013 a Analizei bazinului Dunării și pe lucrările în desfășurare din domeniul adaptării la schimbările climatice, în Planul de Management al Bazinului Dunării care trebuie adoptat până în 2015".

Bazat pe feedback-ul țărilor dunărene, prin intermediul unui chestionar specific, se poate concluziona că deficitul de apă și seceta nu sunt considerate SWMI pentru majoritatea țărilor, dar o serie de țări le consideră SWMI la nivel național. Principalele sectoare care au fost raportate de țări ca fiind afectate de deficitul de apă și secetă includ agricultura, alimentarea cu apă, biodiversitatea, alte sisteme de producere a energie, hidroenergia, navigația și sănătatea publică. Deficitul de apă și seceta au fost raportate ca fiind abordate de un număr de țări în cadrul Planurilor de Management Bazinale. Sunt planificate sau sunt deja în curs de implementare măsuri specifice (de exemplu, creșterea eficienței irigației, reducerea pierderilor din rețelele de distribuție a apei, cartografierea episoadelor de secetă și prognoză, educarea publicului cu privire la măsurile de economisire a apei, instrumente de piață, reciclarea apelor uzate și recoltarea apei de ploaie). Un schimb privitor la acest subiect în cadrul

ICPDR prin intermediul schimbului de exemple de bune practici a fost indicat ca fiind o abordare optimă pentru a rezolva problema în acest stadiu.

Prin urmare, s-a ajuns la concluzia că deficitul de apă și seceta nu sunt considerate ca SWMI pentru nivelul bazinal dar schimburi de informații pe această temă ar trebui să aibă loc, de asemenea, în cadrul dezbaterilor privind adaptarea la schimbările climatice. Capitole specifice pe această temă sunt planificate a fi luate în considerare în 2013 la actualizarea DBA și a celui de-al doilea plan DRBM, care ar trebui să reflecte, de asemenea, diversitatea situației din bazin.

Adaptarea la schimbările climatice

În decembrie 2012, Strategia ICPDR privind adaptarea la schimbările climatice a fost finalizată și adoptată. Strategia oferă o schiță a scenariilor schimbărilor climatice pentru DRBD și impacturile așteptate asupra apei. Mai mult, este furnizată o privire de ansamblu asupra unor posibile măsuri de adaptare și sunt descriși pașii necesari spre integrarea adaptării în activitățile ICPDR și următoarele cicluri de planificare.

Din moment ce adaptarea la schimbările climatice este o problemă care intersectează mai multe domenii, toate grupele relevante de experți ICPDR și grupele de lucru-Task Group au fost mandatate să integreze complet adaptarea la schimbările climatice în procesul de planificare pentru implementarea WFD și EFD în bazinul hidrografic al Dunării, în special pentru elaborarea următoarelor planuri DRBM și DRFM. Adaptarea la schimbările climatice este așadar necesar să fie abordată și integrată în diferite SWMI și alte activități relevante ICPDR, dar nu este considerată ca o problema diferită a managementului bazinului hidrografic. Informații suplimentare pot fi obținute din Strategie.

4 Aspecte importante privind gospodărirea apelor Significant Water Management Issues

Acest capitol oferă o prezentare generală provizorie referitoare la aspectele importante privind gospodărirea apelor în DRBD. Sunt conturate viziunile pentru fiecare SWMI și ape subterane, urmate de o indicație preliminară a acțiunilor și cerințelor de coordonare pentru nivelul bazinal.

Un set de măsuri pentru fiecare SWMI și ape subterane va fi transpus în cel de-al doilea plan DRBM, bazat pe progresele înregistrate în implementarea măsurilor incluse în primul plan DRBM, rezultatele actualizate la nivelul anului 2013 ale DBA și ultimele informații, ex. despre starea apelor. JPM al celui de-al doilea plan DRBM va include măsuri ce trebuie implementate până în 2021. Apoi, următorul ciclu de management 2027 va include măsuri viitoare, dacă este cazul.

4.1 Ape de suprafață

Există conexiuni clare între măsurile adresate diferitelor SWMI, în special între măsurile pentru poluarea organică și cele pentru poluarea cu nutrienți (și într-o anumită măsură pentru substanțe periculoase).

Poluarea cu nutrienți - ca și poluarea organică - este în principal cauzată de emisiile din aglomerări, activități industriale și agricultură. Așadar, implementarea măsurilor pentru a reduce de exemplu emisiile poluării organice (ex. dezvoltarea facilităților de epurare a apelor uzate din zonele urbane), au beneficii clare pentru reducerea poluării cu nutrienți. Acest lucru a fost luat în considerare în momentul elaborării primului plan DRBM și ar putea fi un aspect pentru elaborarea programului comun de măsuri pentru cel de-al doilea plan DRBM.

În plus, alterările hidromorfologice semnificative joacă un rol important în neatingerea stării ecologice sau potențialului ecologic bun pentru multe corpuri de apă din bazinul Dunării. Aceste aspecte au fost deja menționate în primul plan DRBM și vor rămâne aspecte cheie în elaborarea celui de-al doilea plan DRBM.

4.1.1 Poluarea organică

Problema:

Poluarea semnificativă cu substanțe organice cauzată în principal de emisii directe sau indirecte de ape uzate insuficient epurate sau neepurate provenite din aglomerări, din surse industriale sau agricultură, cauzează schimbări semnificative în balanța oxigenului în apele de suprafață și drept consecință produce impact asupra compoziției speciilor/populațiilor acvatice și prin urmare asupra stării apelor.

Viziune

Viziunea ICPDR asupra bazinului hidrografic privind poluarea organică reprezintă emisie zero de ape neepurate în apele bazinului hidrografic al Dunării.

⇒ **Identificarea preliminară a acțiunilor și coordonarea cerințelor la nivel bazinal**

Primul Plan de Management la nivelul bazinului Dunării a presupus eforturi majore pentru îmbunătățirea sectorului de epurare a apelor și a celui industrial prin modernizarea sau construcția sistemelor de canalizare și sistemelor de epurare a apei ca și prin introducerea Celor Mai Bune Tehnici Disponibile în principalele tehnologii industriale. Au fost făcute investiții semnificative în domeniul respectiv, rezultând o reducere considerabilă a poluării organice dar mai trebuie luate măsuri suplimentare în viitor. Țările Dunărene au luat hotărârea, ca printre altele, să implementeze măsuri de reducere a încărcării cu poluanți care intră în Marea Neagră din surse provenind din Bazinul Dunării. În Statele Membre UE, dezvoltarea sistemelor de canalizare și de epurare a apelor pentru controlul poluării organice sunt reglementate prin intermediul Directivei Europene privind tratarea apelor urbane reziduale (UWWTD). Statele membre UE sunt obligate să stabilească sisteme de canalizare și epurare cel puțin cu tratare secundară (biologică) sau echivalent în toate aglomerările urbane cu o încărcare mai mare de 2.000 populație/locuitori echivalenți (PE). Statele Membre din aval au o întârziere considerabilă în implementarea Directivei privind tratarea apelor urbane reziduale din cauza limitărilor financiare. Obiectivele primului Plan de Management sunt corelate cu obligațiile Tratatului de Aderare al noilor state membre UE, care au fost destul de optimiste. Astfel, progresul care a fost realizat este mai lent decât a fost inițial planificat și obiectivele vor fi, probabil, realizate cu o întârziere. Perioada de tranziție obținută de unele state membre ale UE pentru implementarea cerințelor Directivei UWWTD a fost considerată ca un criteriu de prioritizare financiară (de exemplu - România: cele mai multe aglomerări între 2.000 și 10.000 locuitori echivalenți vor fi în conformitate cu prevederile Directivei UWWTD după 2015, cu o perioadă de tranziție până în 2018, iar aglomerările cu mai mult de 10.000 l.e. au o prioritate mai mare). Statele nemembre UE au construit un anumit număr de sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, ce concorda cu realitatea.

- ⇒ Poluarea organică care rezultă din instalațiile industriale și de la marile ferme este de asemenea asimilată de țările riverane Dunării. Pentru statele membre UE acest lucru este în principal legat de implementarea Directivei UE privind emisiile industriale (IED care abrogă, printre altele, Directiva IPPC), precum și o serie de directive europene legate de activități specifice. Este de așteptat ca toate facilitățile relevante din statele membre UE să îndeplinească cerințele IED în funcție de termenele legale. Statele nemembre UE sunt încurajate să adopte și să pună în aplicare recomandările BAT ICPDR disponibile în mai multe sectoare industriale.
- ⇒ Pentru al 2-lea Plan de Management, ar trebui să fie identificate și implementate măsuri ulterioare pentru realizarea viziunii bazinale ICPDR privind poluarea organică. Asigurarea integrării implementării DCA, UWWTD și IED în statele membre UE și susținerea statelor nemembre UE pentru realizarea de progrese, reprezintă o provocare în bazinul Dunării și ar trebui să fie urmărite și gestionate în continuare. În statele nemembre ar trebui depuse eforturi suplimentare pentru continuarea implementării și actualizarea BAT în instalațiile industriale chimice, cele de fabricare a hârtiei, celulozei, industria alimentară sau pentru dezvoltarea de noi tehnologii.
- ⇒ Planificarea realistă a investițiilor trebuie să fie în conformitate cu cerințele DCA și ale Planului de Management și disponibilitatea finanțării. Sunt necesare eforturi pentru a consolida capacitatea țărilor de a identifica și pregăti proiecte de investiții privind mediul, și de a îmbunătăți accesul la studii de bune practici, cu scopul de a facilita dezvoltarea proiectelor de investiții.

4.1.2 Poluarea cu nutrienți

Problema:

Poluarea cu nutrienți - în special azot și fosfor - poate duce la eutrofizarea apelor de suprafață și contribuie la eutrofizarea țărmului nord-vestic al Mării Negre. Poluarea cu nutrienți reprezintă o prioritate, făcând legătura între apa dulce și mediul marin.

Viziune
<p>Viziunea ICPDR în ceea ce privește poluarea cu nutrienți la nivelul întregului bazin hidrografic o reprezintă gestionarea echilibrată a emisiilor de nutrienți din surse punctiforme și difuze din întreg Districtul Hidrografic al fluviului Dunărea, astfel încât nici apele bazinului Dunărea și nici Marea Neagră să nu fie amenințate sau afectate de eutrofizare.</p>

Identificarea preliminară a acțiunilor și cerințelor de coordonare la nivel bazinal

- ⇒ Primul Plan de Management al Bazinului Dunării include, la nivelul întregului bazin, măsuri de bază pentru apele reziduale, sectoarele industriale și agricole și implementarea recomandărilor ICPDR privind Cele mai bune practici agricole (BAP), ca principale măsuri care abordează emisiile de nutrienți. Măsurile în curs de implementare contribuie în mod semnificativ la reducerea cantității de substanțe nutritive din râuri și ape subterane din PMBD dar sunt încă necesare eforturi suplimentare.
- ⇒ Din momentul în care Marea Neagră a fost semnificativ afectată de eutrofizare iar zonele de coastă receptoare au fost desemnate zone sensibile sub Directiva UWWT, au devenit necesare tehnologii de tratare mai riguroase decât tratarea secundară, cel puțin pentru stațiile de epurare de dimensiuni medii și mari. Conform Directivei UWWT, stațiile de epurare cu o încărcare mai mare de 10.000 de l.e. din statele membre UE ale bazinului Dunării trebuie să fie dotate cu treaptă terțiară (eliminarea nutrienților) sau trebuie să fie atinsă o reducere de cel puțin 75% din încărcarea totală de fosfor total și azot ce intră în toate stațiile de epurare a apelor uzate urbane (aglomerări > 2000 le). Pentru statele nemembre UE este sugerată folosirea unei tehnologii de tratare mai stricte, precum și asigurarea unei strategii de dezvoltare coerentă în sectorul apei uzate. Punerea în aplicare a IED în statele membre UE și recomandările BAT în statele nemembre UE pot reduce în mod semnificativ poluarea cu nutrienți din surse punctiforme industriale și agricole.
- ⇒ Introducerea detergenților fără fosfați este considerată a fi o măsură rapidă și eficientă de a reduce emisiile de fosfor în apele de suprafață. Pentru un număr mare de localități mai mici de 10.000 de l.e. Directiva UWWT nu cere prin lege eliminarea fosforului. Reducerea fosfaților din detergenți ar putea avea o influență semnificativă asupra reducerii încărcărilor de fosfor din Dunăre, în special pe termen scurt, înainte ca toate țările să-și construiască o rețea completă de canalizare și stații de epurare a apelor uzate. ICPDR a sprijinit introducerea de detergenți fără fosfați în țările dunărene care s-au angajat la nivel ministerial să inițieze introducerea unei limite maxime a

conținutul de fosfor din detergenți. Un nou Regulament UE (259/2012) cu privire la utilizarea de detergenți fără fosfați a intrat recent în vigoare pentru spălătorii și de la 1 ianuarie 2017, va intra în vigoare și pentru mașini de spălat automate la care se prevăd limitări privind conținutul de fosfați din detergenți.

- ⇒ A fost identificat un set de măsuri-cheie pentru reducerea încărcărilor și a pierderilor de nutrienți, corelate cu practicile agricole și utilizarea terenurilor. Au fost stabilite programe de acțiune cu măsuri de bază obligatorii în statele membre UE, fie prin aplicarea pe întreg teritoriul fie în așa-numitele zone vulnerabile la nitrați conform Directivei UE privind nitrații (ND). Un set de măsuri legate de conceptul de BAP este, de asemenea recomandat pentru a fi adoptat atât de statele membre UE cât și de statele nemembre UE.
- ⇒ Măsurile implementate în sectorul apelor uzate urbane ar putea avea efecte negative pe termen scurt, în cazul în care crearea de sisteme de canalizare publică nu este însoțită de tehnologia potrivită pentru îndepărtarea nutrienților înainte de deversarea în efluenți. Colectarea simplă și descărcarea de ape uzate concentrate fără epurare terțiară suficientă, cauzează de obicei o poluare excesivă cu nutrienți a corpurilor de apă de suprafață decât evacuările cantitativ mai mici de ape uzate din fosele septice care se infiltrează în pânza freatică și ajung în apele de suprafață prin intermediul scurgerii de suprafață.
- ⇒ Din cauza perioadei mari de timp necesare unei gestionari eficiente a poluării difuze cu nutrienți (timpul de ședere/rezidență mai lung al apelor subterane, nutrienți stocați în sedimentele de fund ale lacurilor) impacturile asupra calității apei datorate oricăror modificări în agricultură rezultate din punerea în aplicare a Directivei Nitrați sau recomandărilor BAP, nu vor fi vizibile imediat ci după mai mulți ani sau chiar decenii.
- ⇒ Țările trebuie să își intensifice eforturile pentru accelerarea implementării măsurilor de reducere a poluării cu nutrienți, în special a celei provenind din surse difuze.
- ⇒ Obligația reducerii în continuare a încărcărilor cu nutrienți ale râurilor, apelor costiere, tranzitorii și apelor marine este necesară pentru a îndeplini obiectivele politicilor UE ce ar trebui să fie luate în considerare în continuare prin estimări la nivel bazinal ale emisiilor de nutrienți, evaluarea scenariului (folosind instrumente, cum ar fi modelul MONERIS) și implementarea efectivă a măsurilor.
- ⇒ Sunt necesare eforturi pentru a asigura investițiile financiare necesare și sunt necesare clarificări cu privire la modul de finanțare a măsurilor. Experiența dobândită privind implementarea Directivei Nitrați și aplicarea măsurilor de agromediu a demonstrat în mod clar necesitatea unui sprijin financiar în afara celui din Politicile Agricole Comune a UE (PAC). Țările ar trebui să facă uz de reforma PAC. Între 2014 și 2020, peste 100 de miliarde de euro vor fi investiți pentru a ajuta agricultura (fermele) să facă față cerințelor privind calitatea solului, a apei, biodiversitatea și schimbărilor climatice atât din plâți directe cât și prin pilonii de dezvoltare rurală.
- ⇒ De asemenea, sunt probabil necesare eforturi pentru a extinde introducerea detergenților fără fosfați pentru toate țările dunărene

4.1.3 Poluarea cu substanțe periculoase

Problema:

Poluarea cu substanțe periculoase poate deteriora grav ecologia riverană având prin urmare un impact asupra stării apelor și afectând starea de sănătate a populației umane. Tipuri de substanțe periculoase: produse chimice artificiale, metale naturale, HAP, fenoli, disruptori endocrini și pesticide. Reducerea emisiilor de substanțe periculoase este o sarcină complexă, care necesită strategii personalizate ca relevanță a căilor diferite de intrare a substanțelor specifice și, în general, prezintă o variabilitate temporală și spațială mare.

Viziune

Viziunea ICPDR în ceea ce privește poluarea cu substanțe periculoase este „nici un risc sau

o amenințare” pentru sănătatea umană și pentru ecosistemul acvatic al apelor din Districtului Hidrografic al Dunării și apelor Mării Negre afectate de descărcarea de ape contaminate.

Identificarea preliminară a acțiunilor și cerințelor de coordonare la nivel bazinal

- ⇒ Primul Plan DRBM, bazându-se pe îmbunătățirea capacităților analitice și a rezultatelor obținute în cadrul expediției JDS2 (2007), a generat îmbunătățirea cunoștințelor privind substanțele periculoase în DRB. Cu toate acestea, el a atras de asemenea atenția asupra lipsei semnificative de date și asupra incertitudinii în ceea ce privește cunoștințele actuale privind presiunile cauzate de substanțe periculoase, precum și impactul acestora asupra stării apelor. În țările dunărene s-au făcut pași importanți în vederea acoperirii lacunelor din acest domeniu, însă în viitor, cunoștințele trebuie să fie îmbunătățite pentru a gestiona în mod corespunzător poluarea cu substanțe periculoase.
- ⇒ Pentru a acoperi lacunele informaționale privind poluarea cu substanțe periculoase, trebuie utilizate: inventarul emisiilor, evidența evacuărilor și pierderilor solicitate în conformitate cu Directiva UE privind Substanțele Prioritare (EQSD, articolul 5). Ca un prim pas, un studiu de caz privind Dunărea a fost dezvoltat pentru a face uz de ghiduri (Ghidul Strategiei Comune de Implementare Nr 28), în vederea pregătirii inventarelor naționale privind evacuările, emisiile și pierderile în conformitate cu EQSD și pentru a testa indicațiile/ghidurile pentru anumite substanțe din Dunăre cu relevanță la nivel de bazin. Template-urile pentru inventarele naționale au fost deja pregătite. A fost elaborată o listă de 12 substanțe prioritare care sunt relevante pentru DRBD.
- ⇒ Tratarea corespunzătoare a apelor uzate urbane și aplicarea BAT în instalațiile industriale sunt măsuri elementare și pot contribui în mod semnificativ la reducerea contaminării cu substanțe periculoase. Implementarea UWWTD și IED în statele membre ale UE este extrem de benefică pentru reducerea poluării cu substanțe periculoase. În statele care nu sunt membre ale UE se fac eforturi considerabile în scopul de a dezvolta și de a îmbunătăți sectorul apei reziduale iar tehnologiile industriale au, de asemenea, efecte pozitive asupra calității apei în ceea ce privește poluarea cu substanțe periculoase.
- ⇒ Dezvoltarea progresivă a sectorului de ape uzate urbane crește cantitățile de nămoluri de epurare care trebuie depozitate. Directiva Nămoluri (SSD evaluată în prezent în sensul necesității unei revizuirii) urmărește să încurajeze utilizarea în agricultură a nămolurilor rezultate ca urmare a epurării apelor uzate și reglementează în același timp utilizarea în așa fel încât să se prevină efectele nocive asupra solului, vegetației, animalelor și a oamenilor. Este necesară o înregistrare detaliată în cazul utilizării nămolurilor în agricultură și este stabilită necesitatea unui set de valori limită privind concentrațiile de metale grele aflate în nămolurile destinate utilizării în agricultură și în solurile tratate cu nămoluri.
- ⇒ Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a agrega inventarele naționale privind evacuările, emisiile și pierderile de substanțe prioritare într-un mod comparabil și coordonat. Lipsa datelor de monitoring de înaltă calitate privind evacuările de substanțe prioritare din efluenții de ape uzate trebuie să fie rezolvată înainte de actualizarea inventarierii. Acest lucru asigură o imagine coerentă cu privire la sursele punctiforme ale substanțelor prioritare relevante. Informațiile suplimentare privind concentrațiile și încărcările în cursuri de apă sau instrumentele de modelare care pot examina sursele și căile de transfer, pot ajuta la acoperirea lacunelor.
- ⇒ Noua listă de substanțe prioritare a ICPDR va fi actualizată utilizând informațiile furnizate de JDS3 și de activitățile ce vor urma. În plus, în cazul în care aceeași abordare va fi aplicată pentru afluenții ai fluviului Dunărea, informațiile suplimentare colectate ar putea oferi o imagine mai complete a DRB. **4.1.4 Alterări hidromorfologice**

Un număr semnificativ de ape de suprafață din cadrul DRBD nu reușesc să atingă obiectivele DCA din cauza modificărilor hidromorfologice. Întreruperea continuității râului, modificarea condițiilor morfologice, deconectarea zonelor umede/luncilor inundabile, modificările hidrologice și infrastructura viitoare pot avea impact asupra stării apelor. Alterările hidromorfologice pot avea, de asemenea, un efect asupra cantității și calității corpurilor de apă subterană.

Multe dintre aceste presiuni / impacturi sunt cauzate, printre altele, de măsurile de protecție împotriva inundațiilor, proiectele hidroenergetice și navigație. Din acest motiv, eforturile de integrare cu aceste politici sectoriale, așa cum sunt descrise în capitolul 3.6, sunt de o importanță majoră și, prin urmare, într-o strânsă legătură cu SWMI "Alterări hidromorfologice". Eforturile constante depuse pentru reducerea deficitului de cunoștințe privind managementul sedimentelor și măsurile posibile vor fi luate în considerare, pe baza progreselor realizate.

4.1.4.1 Întreruperea continuității râului și alterări morfologice

Problema:

Barajele și stăvilarele construite pe râuri ca măsuri de protecție împotriva inundațiilor, hidrocentralele, navigația și alte proiecte de infrastructură, cauzează obstacole pentru migrația speciilor de pești și îngreșesc accesul lor la habitatele relevante și la zonele pentru depunerea icrelor, în cazul în care nu sunt dotate cu facilități de migrare a peștilor. Modificările structurale determină pierderea structurilor și habitatelor morfodinamice și, ca o consecință, pot avea impact asupra compoziției speciilor / populațiilor acvatice și implicit asupra stării apei.

Viziune

Viziunea ICPDR pentru alterările hidromorfologice o reprezintă gestionarea echilibrată a modificărilor structurale trecute, prezente și viitoare ale mediului riveran, astfel încât ecosistemul acvatic al DRB în întregul său, să funcționeze într-un mod holistic și în care să se regăsească toate speciile native.

Acest lucru înseamnă, în special, că barierele antropice și deficitul de habitate să nu mai împiedice

migrația peștilor și depunerea icrelor – speciile de sturioni și alte specii migratoare să fie capabile

să ajungă în fluviul Dunărea și afluenții importanți. Speciile de sturioni și anumite alte specii

migratoare sunt reprezentate prin populații autonome în DRBD, conform distribuției lor istorice.

Identificarea preliminară a acțiunilor și cerințele de coordonare la nivel bazinal

În primul Plan DRBM a fost identificat numărul de bariere care împiedică migrația peștilor în DRBD. Ca parte a implementării JPM, a fost pus în aplicare un număr semnificativ de facilități de migrare a peștilor și s-au implementat și alte măsuri pentru a atinge / îmbunătăți continuitatea râului și de a asigura reproducerea și menținerea speciilor de sturioni și a altor specii migratoare.

În cadrul celui de-al doilea Plan DRBM, vor fi continuate eforturile pentru a atinge/ îmbunătăți continuitatea râului și habitatelor în Dunăre și în afluenții săi, pentru a asigura reproducerea și auto-susținerea speciilor de sturioni și a altor specii migratoare specificate.

Va fi dezvoltată și actualizată abordarea priorităților ecologice pentru restaurarea continuității în DRB.

Vor fi luate măsuri suplimentare cu privire la posibilitatea ca sturionii și alte specii importante să migreze în amonte și în aval, prin barajele de la Porțile de Fier I și II, pe baza progreselor realizate.

4.1.4.2 Deconectarea zonelor umede/ inundabile adiacente

Problema:

Printre multe servicii ecosistemice, zonele umede/zonile inundabile și legătura acestora cu corpurile de apă adiacente joacă un rol important în funcționarea ecosistemelor acvatice prin furnizarea de habitate importante pentru pești și faună și au un efect pozitiv asupra stării apelor. Conectarea zonelor umede/zonelor inundabile joacă, de asemenea, un rol important atunci când este vorba de zone de retenție în timpul inundațiilor și poate avea, de asemenea, efecte pozitive asupra reducerii de nutrienți. Presiunile asupra zonelor umede trebuie să fie considerate ca fiind semnificative și trebuie să fie abordate prin măsuri în cazul în care exista impact negativ asupra stării apelor corpurilor de apă adiacente.

Viziune

Viziunea ICPDR privitor la bazin este că luncile inundabile / zonele umede din întregul DRBD sunt reconectate și restaurate. Funcția integrată a acestor sisteme fluviale asigură dezvoltarea autosusținerii populațiilor acvatice, protecția împotriva inundațiilor și reducerea poluării în DRBD.

Identificarea preliminară a acțiunilor și cerințelor de coordonare la nivel bazinal

- În primul Plan DRBM, au fost identificate numărul și suprafața zonelor umede/luncilor inundabile, cu potențial de reconectare la fluviul Dunărea și la afluenții săi, fiind convenite și implementate ulterior și măsurile pentru reconectare.
- Pentru cel de-al doilea Plan DRBM, eforturile vor fi continuate și măsurile suplimentare vor fi identificate pentru protecția și conservarea zonelor umede/zonelor inundabile existente și pentru refacerea zonelor umede/zonelor inundabile cu potențial de reconectare pentru a asigura biodiversitatea, starea bună în râul conectat, protecția împotriva inundațiilor și reducerea poluării.
- Pentru a stabili măsurile de implementare pentru refacerea și reconectarea zonelor inundabile pierdute și a zonelor umede de-a lungul fluviului Dunărea și a afluenților săi, este necesară dezvoltarea și introducerea unei prioritizări, luând în considerare retenția de apă în caz de inundații, reducerea nutrienților, obiectivele de conservare a biodiversității și potențialul de reconectare a zonelor umede/zonelor inundabile.

4.1.4.3 Alterări hidrologice

Problema:

Impactul alterărilor hidrologice asupra stării corpurilor de apă se datorează printre altele, modificărilor (creștere sau reducere) a vitezei de curgere și regimului de curgere sau modificărilor în cantitatea și dinamica curgerii râurilor. Îndiguirile (1), prelevările de apă și undele pulsatorii (2) sunt presiuni cheie care pot necesita măsuri la scara întregului bazin hidrografic al Dunării.

Viziune

Viziunea ICPDR legată de alterările hidrologice este că acestea sunt gestionate în așa fel, încât ecosistemul acvatic nu este influențat în dezvoltarea și distribuția lor naturală.

Identificarea preliminară a acțiunilor și cerințelor de coordonare la nivel bazinal

⇒ În primul Plan DRBM, au fost colectate informațiile cu privire la alterările hidrologice din cadrul DRBD și au fost convenite măsurile ce urmează a fi implementate până în 2015, în scopul abordării acestui tip de presiune. Referitor la undele pulsatorii, proiectele de cercetare sunt în curs de desfășurare, deoarece cunoștințele despre măsurile de restaurare care îmbunătățesc în mod semnificativ situația ecologică sunt considerate a fi în general reduse.

Pentru al doilea Plan DRMB sunt prevăzute următoarele acțiuni:

- Îndiguiri: Cele mai multe dintre corpurile de apă îndiguite sunt desemnate ca fiind corpuri de apă puternic modificate în care trebuie să fie atins potențialul ecologic bun (GEP). Datorită acestui fapt vor fi necesare în multe cazuri măsuri de îmbunătățire a situației hidromorfologice, pentru atingerea și asigurarea GEP.
- Captarea apei: prelevările de apă pot modifica cantitatea și dinamica curgerii râurilor și, prin urmare generează un impact negativ asupra stării apelor. În continuare vor fi luate măsuri care vor asigura debitul ecologic, astfel încât elementele biologice de calitate să fie într-o stare ecologică bună, respectiv, un potențial ecologic bun.
- Undele pulsatorii: cele mai multe dintre corpurile de apă afectate de undele pulsatorii sunt desemnate ca fiind corpuri de apă puternic modificate pentru care trebuie atins potențialul ecologic bun (GEP). Prin urmare, obiectivul de management prevede măsuri la nivel național pentru a îmbunătăți situația în ceea ce privește atingerea și asigurarea GEP. Undele pulsatorii și efectul acestora asupra stării apelor reprezintă o problemă foarte complexă. Prin urmare, sunt necesare investigații suplimentare și studii științifice pentru a spori cunoștințele cu privire la relația dintre impactul presiunilor și reacția comunităților biologice și pentru a defini măsurile de atenuare cost-eficiente.

4.1.4.4 Proiecte viitoare de infrastructură

Problema:

Viitoarele proiecte de infrastructură, alături de alterările hidromorfologice deja existente, pot avea un impact negativ suplimentar asupra stării apelor fiind necesară o abordare corespunzătoare.

Viziune

Viziunea ICPDR pentru viitoarele proiecte de infrastructură este ca acestea să fie realizate într-un mod transparent, folosind cele mai bune practici de mediu și cele mai bune tehnici disponibile în întregul DRBD - impactul sau deteriorarea stării bune și efectele transfrontaliere negative sunt prevenite complet, atenuate sau compensate.

Identificarea preliminară a acțiunilor și cerințele de coordonare la nivel bazinal

- Primul Plan DRBM a identificat faptul că, pentru proiectele noi de infrastructură este deosebit de important ca cerințele de mediu să fie considerate, chiar de la început, ca o parte integrantă a procesului de planificare și implementare. În acest sens, a fost exprimată intenția de a elabora ghiduri. Astfel de procese sunt în curs de desfășurare și au fost lansate pentru sectorul de navigație (Declarația comună din 2007), hidrocentrale (Principii Directoare) și sunt depuse în continuare eforturi pentru implementarea coordonată a DCA și FD.
- Pentru al doilea Plan DRBM, va fi actualizată lista viitoarelor proiecte de infrastructură care necesită o SEA / EIA și / sau având un efect transfrontalier.
- Se va continua efortul de integrare între diferite sectoare, de exemplu, managementul apei, navigație, hidroenergie și protecția împotriva inundațiilor.

4.2 Apele subterane

4.2.1 Alterarea calității apelor subterane

Problema:

Apele subterane reprezintă principala sursă de apă potabilă în Bazinul Hidrografic al Dunării și este adesea interconectată cu ecosistemele terestre adiacente, prin urmare, cerința calității este pe deplin justificată. Poluarea cu compuși ai azotului (în special nitrați) din surse difuze este factorul cheie care afectează starea chimică a corpurilor de apă subterană în bazinul Dunării. Cele mai importante surse de poluare difuză sunt activitățile agricole, populația neconectată la canalizare și utilizarea terenurilor urbane.

Viziune

Viziunea ICPDR se referă la faptul că emisiile de substanțe poluante nu provoacă nici o deteriorare a calității apelor subterane în Districtului Hidrografic al Dunării. În cazul în care apele subterane sunt deja poluate, restaurarea/aducerea la o bună calitate va reprezenta principala ambiție.

Identificarea preliminară a acțiunilor și cerințele de coordonare la nivel bazinal

- Primul Plan DRBM a prevăzut reducerea încărcării cu nutrienți care intră în apele subterane prin implementarea Directivei UE privind Nitrații și a Directivei UE privind Tratarea Apelor Uzate Urbane (UWWTD). Mai mult, măsurile aplicate pentru apele de suprafață au avut de asemenea ca scop, obținerea unei stări chimice bune a corpurilor de apă subterană.
- Reducerea poluării cu nitrați va fi realizată în principal prin construirea de UWWTPs și sisteme de canalizare, introducerea de programe de acțiune de reducere a nitraților și măsuri legate de IPPC.
- Un cadru de reglementare național adecvat care să interzică evacuarea directă a poluanților în apele subterane s-a dovedit un instrument eficient pentru protejarea calității apelor subterane. Vor fi necesare eforturi care să asigure că un asemenea cadru va fi implementat eficient de către toate părțile contractante ale ICPDR.

- Sunt necesare în continuare acțiuni pentru a preveni pierderile importante de poluanți din instalațiile tehnice și pentru a reduce impactul incidentelor de tipul poluărilor accidentale prin aplicarea unor măsuri de securitate adecvate.

4.2.2 Alterari cantitative ale apelor subterane

Problema:

Alături de producerea de apă potabilă, apele subterane au și alte utilizări, cum ar fi industria, agricultura, spa și energie geotermală. Cantitatea apelor subterane în bazinul Dunării este afectată de extracția apei subterane pentru aceste utilizări. Mai mult, ecosistemele acvatice și cele terestre dependente de apele subterane depind nu numai de calitatea apelor subterane, ci și de cantitatea acestora. Prin urmare, utilizarea apelor subterane trebuie să fie echilibrată în mod corespunzător și nu trebuie să depășească resursele de apă subterană disponibile.

Viziune

Viziunea ICPDR la nivel bazinal se referă la utilizarea apei în mod echilibrat și corespunzător astfel încât să nu depășească resursele de apă subterană disponibile în Districtului Hidrografic al Dunării, având în vedere impactul viitor al schimbărilor climatice.

Identificarea preliminară a acțiunilor și coordonarea cerințelor la nivel de bazin

- ⇒ Pentru a asigura utilizarea echilibrată a apelor subterane, sunt utilizate registre privind captarea din apele subterane de către acele Părți Contractante care au în comun corpuri de apă subterană transfrontaliere de importanță la nivel bazinal. Măsurile care abordează starea cantitativă proastă includ, printre altele, licența asupra puțurilor domestice, proiecte de construire și reabilitare care cer măsuri de management, promovarea adaptării producției din agricultură ca, de ex, culturi ce necesită un aport scăzut de apă în zone afectate de secetă și proiecte constructive pentru noi surse de apă subterană.
- ⇒ În perioada planificării pentru viitorul Plan de Management, utilizarea controalelor adecvate ale prelevărilor de apă din apele de suprafață și subterane (incluzând utilizarea registrelor privind prelevările de apă) trebuie să fie puse în practică de toate Părțile Contractante ale ICPDR.
- ⇒ Pentru o planificare corectă a utilizării echilibrate a apei subterane este necesară o mai bună înțelegere a sistemelor de ape subterane transfrontaliere. Aceasta necesită dezvoltarea unor modele conceptuale armonizate pentru anumite corpuri de apă subterană.
- ⇒ Creșterea preconizată a cerinței de apă precum și impactul schimbărilor climatice trebuie luate în considerare atunci când se identifică strategiile de protejare și exploatare a resurselor de apă.

5 Outlook-Privire de ansamblu

Această prezentare generală provizorie a problemelor importante de gospodărire a apei în DRBD a fost publicată în 2013, prin urmare cu doi ani înaintea termenului de finalizare a celui de-al doilea Plan de Management în 2015. Documentul este pus la dispoziția publicului pentru o perioadă de 6 luni, până în iunie 2014, pentru transmiterea în scris a comentariilor, în scopul asigurării implicării active și consultării factorilor interesați. Ca urmare, documentul va fi revizuit pe baza răspunsurilor primite și incluse de ICPDR în Decembrie 2014.

Acest proces sprijină elaborarea celui de-al Doilea Plan de Management până în 2015 pe baza problemelor subliniate în acest document și a comentariilor primite.